

Legal update

Březen 2024

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Aktuality v judikatuře

Ušlý zisk v důsledku ukončení jednání o uzavření smlouvy

Náklady marného exekučního řízení

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser, Ondřej Tejnský

ESG – Firemní udržitelnost

Tereza Hošková

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Daša Aradská

Pracovní právo:

Eva Procházková, Anna Bartůňková, Daša Aradská, Ondřej Tejnský

Regulatorní záležitosti:

Daniel Weinhold

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Start-upy, venture kapitál a kryptoměny:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Švec, Ondřej Tejnský

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Monika Švaříčková

Aktuality v legislativě

Novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Do 23. března 2024 se musí Prezident České republiky vyjádřit k návrhu novely zákona kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „**Novela**“).

Primárním cílem Novely je implementace opatření obsažených v Akčním plánu ke Zprávě o druhém kole národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu, odstranění vybraných nedostatků identifikovaných v rámci hodnocení výborem Moneyval Rady Evropy a finálně také odstranění nedostatků Zákona č. 253/2008 Sb. Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „**AML zákon**“), které se projevily při jeho aplikaci v praxi.

AML zákon je jedním z právních nástrojů upravujících opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a dále některá práva a povinnosti fyzických a právnických osob při uplatňování těchto opatření, jejichž cílem je zejména zabránění zneužívání finančního systému k uvedené nezákonné činnosti.

Samotný návrh upravuje následující oblasti:

- ▶ rozsah povinných osob, tj. osob, kterým vyplývají povinnosti z AML zákona,
- ▶ explicitně se upravuje možnost neprovedení kontroly klienta v případě, kdy by mohlo dojít ke zmaření šetření podezřelého obchodu,
- ▶ zvyšuje se horní hranice pokuty pro osoby zodpovědné za porušení AML zákona,
- ▶ další úpravy technického charakteru

Rozšíření okruhu povinných osob

Provozovatelé loterie a binga formou internetové hry v současné době nejsou povinnými osobami podle AML zákona. Nové znění AML zákona mezi povinné osoby provozovatele zahrnuje. Podle důvodové zprávy k Novele je důvodem pro jejich zahrnutí zvýšené riziko zneužití uživatelského konta, které je zřizováno v rámci registrace k těmto hazardním hrám, pro praní peněz.

Insolvenční správci a restrukturalizační správci se nově také stanou povinnými osobami. Nové znění AML zákona zavádí tyto profese mezi povinné osoby zejména z důvodu, že nakládají s majetkovou podstatou dlužníka, která zahrnuje také cenné papíry, bankovní účty a hotovost. Působnost správců tak zahrnuje ze zákona jejich oprávnění disponovat s cizím majetkem. Hodnota majetkové podstaty může dosahovat značné výše, přičemž výnosy z trestné činnosti mohou figurovat jak v majetkové podstatě, tak za ně mohou být nabývány věci z majetkové podstaty v rámci jejího zpeněžení.

U obchodníků s drahými kovy a drahými kameny dojde k technickému přesunu těchto povinných osob z § 2 odstavce 2 do odstavce 1, aby byly explicitně stanoveny jakožto povinné osoby.

Neprovedení kontroly klienta

V současnosti AML zákon neobsahuje explicitní ustanovení, umožňující povinným osobám neaplikovat některé prvky kontroly klienta, pokud je zde riziko varování klienta (tzv. tipping off). V rámci Novely vzniká nový požadavek na finanční instituce, aby pokud pojmom podezření, že obchody jsou spojeny s praním peněz nebo financováním terorismu, při provádění identifikace a kontroly klienta, (customer due diligence dále jen „**CDD**“) zohlednily riziko jeho varování. Pokud se povinná osoba důvodně domnívá, že provedením identifikace a kontroly tohoto klienta nebo potenciálního klienta varuje, může se rozhodnout CDD neprovést, ale zároveň by v takovém případě měla oznámit podezřelý obchod Finančnímu analytickému úřadu (dále jen „**FAÚ**“).

Zvýšení pokuty pro osoby odpovědné za porušení AML zákona

Podle AML zákona se přestupku dopustí fyzická osoba, jejíž jednání je ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich přičitatelné právnické osobě, která způsobí, že se povinná osoba dopustí přestupku podle AML zákona.

Legal update

Březen 2024

Weinhold Legal

Pokuta za přestupky, které jsou způsobeny jednáním fyzické osoby a přičitatelné právnické osobě, má v současnosti maximální výši 100 000 Kč. Novela navrhuje zvýšení této maximální výše na 1 000 000 Kč. Kromě pokuty může být také uvalen zákaz výkonu funkce člena statutárního orgánu nebo výkonu závislé práce vedoucího zaměstnance jakékoli povinné osoby.

Účinnost Novel

Zda Novelu podepíše, musí Prezident ČR rozhodnout do 23 března. Lze tedy předpokládat, že na začátku dubna může být Novela vyhlášena ve Sbírce zákonů. Účinnost Novel nastane nejspíše nejpozději do roka.

Aktuality v judikatuře

Ušlý zisk v důsledku ukončení jednání o uzavření smlouvy

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2023 ve věci sp. zn. 23 Cdo 3191/2022)

Během řízení byla žalované okresním soudem udělena povinnost zaplatit náhradu škody v důsledku nepoctivosti (bezdůvodným ukončením jednání) při předšlavním jednání o smlouvě o dílo.

Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že žalovaná jednala nepoctivě ve smyslu, když bez spravedlivého důvodu ukončila jednání o uzavření předmětné smlouvy o dílo, v němž strany dospěly tak daleko, že se uzavření smlouvy jevílo jako vysoce pravděpodobně.

Odvolací soud však označil nárok žalobkyně na náhradu ušlého zisku z předmětné zakázky, který by žalobkyně získala, pokud by byla smlouva o dílo uzavřena, za nedůvodný. Odvolací soud konstatoval, že žalovaná žalobkyni odpovídá pouze za škodu, která jí vznikla v souvislosti s předšlavním jednáním žalované. Do takto vzniklé škody nelze ušlý zisk z neuzavřené smlouvy o dílo zařadit, jelikož tato náhrada žalobkyni není v příčinné souvislosti s výtýkaným jednáním žalované.

Samotné neuzavření smlouvy není možno ve smyslu ustanovení § 1729 o. z. považovat za protiprávní a z toho důvodu ani nemůže být považováno za příčinu vzniku škody.

Protiprávním jednáním je ukončení jednání bez spravedlivého důvodu, tedy chování, které odporuje principu dobré víry. Jenom v tomto chování, a nikoli v neuzavření smlouvy, je možné hledat příčinu vzniklé škody. Toto ustanovení tudíž nelze chápat jako přiznání práva na náhradu "ztráty z neuzavřené smlouvy", neboť mezi porušením povinnosti a tímto typem škody chybí přímá souvislost.

Ušlý zisk z neuzavřené smlouvy tak není v příčinné souvislosti s ukončením jednání strany o uzavření této smlouvy bez spravedlivého důvodu ve smyslu § 1729 odst. 1 o. z. Ustanovení § 1729 odst. 2 o. z. stanoví omezení výše náhrady takto vzniklé újmy, nikoli zvláštní důvod vzniku práva na její náhradu.

Nejvyšší soud uvedl, že pouze proto, že žalovaná jednala při uzavření této smlouvy nepoctivě a jednání bez spravedlivého důvodu ukončila, nevznikla žalované povinnost tuto smlouvu uzavřít a žalobkyni uplatněná újma tak nemůže být v příčinné souvislosti se způsobem jednání žalované o uzavření této smlouvy.

Náklady marného exekučního řízení

(Nález Ústavního soudu ze dne 8.11.2023 ve věci sp. zn. I. ÚS 2449/21)

Ústavní stížnost lze označit za jednu ze závěrečných fází více než 20 let trvajících soudních sporů souvisejících s "vytunelováním" společnosti C.S. Fond.

V roce 1997 Ministerstvo financí nařídilo nucený převod fondů obhospodařovaných společností C.S. Fond na vedlejší účastnici.

Nejvyšší soud v roce 2014 zvrátil předchozí rozhodnutí soudů nižších instancí a dovedl, že stěžovatelka (Ministerstvo financí v roli žalované) není odpovědná za škodu ve výši přesahující 2 miliardy Kč, kterou údajně měla způsobit vedlejší účastnici (v roli žalobkyně). Nicméně stěžovatelka již tuto částku vyplatila vedlejší účastnici na základě pravomocného rozsudku odvolacího soudu.

Jelikož vedlejší účastnice prostředky odmítla vydat a svou žalobu o náhradu škody vzala zpět, zahájila stěžovatelka další soudní spor. V něm nalézací i odvolací soud následovaly předchozí právní názor Nejvyššího soudu a žalobě stěžovatelky vyhověly. Na základě jejich rozhodnutí vedlejší účastnice přistoupila k navrácení již zmíněné částky 2 miliard Kč (dále jen „jistina“), nicméně odmítla do definitivního vyřešení mimořádných opravných prostředků uhradit úroky z prodlení související s předmětnou jistinou. Poslední mimořádný opravný prostředek vedlejší účastnice, stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, byla odmítnuta v roce 2019, vedlejší účastnice ale ani poté úroky neuhradila.

Stěžovatelka napadla usnesení Nejvyššího soudu ústavní stížností. Ve vztahu k nákladovým výrokům uvedla, že považuje za extrémně nespravedlivé, pokud má být nucena k "sankční" úhradě nákladů řízení ve výši přesahující 3,5 milionu Kč, jestliže po předchozím úspěchu ve věci samé přistoupila k vymáhání pohledávky v dobré víře ve správnost soudního rozhodnutí (exekučního titulu).

Stěžovatelka se bránila předchozím rozhodnutím Ústavního soudu, v němž byl vysloven právní názor, že pokud vydá obecný soud materiálně nevykonatelné rozhodnutí, kvůli čemuž je následně exekuční řízení zastaveno, měl by exekuční soud v takovém případě výslovně zvažovat, zda nejsou dány podmínky pro aplikaci § 150 o. s. ř. (možnost nepřiznání náhrady nákladů řízení podle úspěchu ve věci).

Toto rozhodnutí, podle kterého se stěžovatelka bránila lze shrnout tak, že podle Ústavního soudu selže-li stát v tom, že rozhodnutí soudů nejsou vykonatelná, nemůže z toho být automaticky pro účely rozhodování o náhradě nákladů povinného dovozováno zavinění na skončení exekučního řízení na straně oprávněného. Za takové situace má obecný soud možnost povinnému náhradu nákladů řízení nepřiznat.

Ústavní soud ovšem uvádí, že státní orgán není "standardním" subjektem práva, do jehož legitimního očekávání by mělo být nepřipustně zasaženo s tím, že soudní rozhodnutí vydané v jeho prospěch jinou složkou státní moci se nakonec ukáže být nevykonatelné. Předchozí právní názor se tedy neuplatní v případě, že oprávněným je orgán státní moci, neboť z ústavněprávního hlediska není rozhodné, která část státní moci ponese finanční odpovědnost za náklady marného exekučního řízení.

© 2024 Weinhold Legal

Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhražku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážít jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu:

adam.doncev@weinholdlegal.com, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.